15. Yüzyıl – 17. Yüzyıl Felsefesi - 2

1. Rönesans'ın ana eğilimi otoritelerden bağımsız olmayı istemektir. Artık insan büyük bir organizmanın bir organı değildir, ağırlık merkezi kendinde olan bir küçük dünya, kendine göre özelliği ile bir bireydir.

Bu açıklamadan hareketle Rönesans felsefesi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Teoloji temelli bir felsefedir.

B) Konusu insan, doğa ve evrendir.

C) İnsan merkezli bir felsefedir.

D) İnsanın bu dünyadaki yerinin ne olduğunu araştırır.

E) İnsan düşüncesini kurcalayan her türlü sorunu ele almıştır.

2. Hobbes'a göre insan eylemlerinin biricik ve temel amacı hayatın korunması ve sürdürülmesidir. Kişinin eylemleri ne olursa olsun, ona iyi veya kötü diyen kişinin kendisidir. Herkes doğa tarafından eşit yaratılmıştır. Bu eşitlikte herkesin kendisi için iyi olanı ve haz vereni araması gayet doğal bir durumdur. Kişi daima yararına olanı yapar.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bir kişinin, eylemleri her zaman kendi iyiliği içindir.

B) Her eylemde en yüksek amaç kişisel menfaatleri korumaktır.

C) Ahlaki değerler iyi-kötü bağlamında kişiden bağımsız olamaz.

D) İnsan kendini, başkalarının düşünceleri doğrultusunda gerçekleştirir.

E) Mutlak iyi veya mutlak kötü diye bir şey söz konusu değildir.

3. Descartes'a göre hem duyularımız hem de aklımız bizi yanıltabilir. Bu nedenle hayatımızda bir kez olsun her şeyden şüphe etmek gerekir. Bu şüphe, kendisinden kuşku duyulmayacak kadar apaçık bilgiye ulaşmamızı sağlayacaktır. Kesin bilgiye ulaşınca şüphe sona erecektir.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

A) Aklımız bizi aldatabilir.

B) Kendisinden şüphe edilmeyecek bir bilgi yoktur.

C) Şüphe, kesin bilgiye ulaşmada bir yöntemdir.

D) Duyular doğruluğun tanığı olamaz.

E) Şüphe, gelip geçici bir araçtır.

4. Newton yaptığı çalışmalar konusunda şu sözleri söyler: "Bilimsel öngörülerde bulunabiliyor olmamı, doğayı insanlara tanıtabilmemi, bilimde yeni bakış açıları getirebilmemi kısacası bunların her birini omuzlarında yükseldiğim kişilere borçluyum."

Newton bu sözlerinde bilimin aşağıdaki özelliklerinden hangisini vurgulamıştır?

A) Somutluk

B) Nedensellik

C) Birikimsellik

D) Olgusallık

E) Doğrulanabilirlik

5. Descartes'a göre doğruluk, hiçbir kuşkuya ve anlaşılmazlığa yer vermeden, hem bize kendisini zorla kabul ettiren, zorunlu olarak bilincine vardığımız hem de kendisini diğer bilgilerden ayırdığımız bilginin özelliğidir.

Buna göre Descartes, bilginin doğruluğunu aşağıdakilerden hangisine dayandırmaktadır?

A) Yararlı olmasına

B) Açık ve seçikliğine

C) Gerçeklikle uygunluğuna

D) Kendi içinde tutarlı olmasına

E) Çoğunluk tarafından kabul edilmesine

6. Felsefe tarihinde bazı düşünürlerin toplum tasarımları kurguladıklarını görmekteyiz. Thomas More'un "Ütopya"sı, Campanella'nın "Güneş Ülkesi" yeryüzünde gerçekleşmesi mümkün olmayan devlet tasarımları üzerine yazılmış eserlerdir.

Filozofları bu tarz bir toplum tasarımına iten düşünce aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) İnsanların yaşam standardını yükseltme isteği

B) İnsanlar arasındaki çatışmanın giderilmesi düşüncesi

C) İdeal bir toplum düzeni kurma hayali

D) İnsana verilen değerin artması düşüncesi

E) İnsanların özgür olma isteği

15. Yüzyıl – 17. Yüzyıl Felsefesi - 2

7. İdeal toplum düzeni arayışı siyaset felsefesini her dönem meşgul etmeyi başarmıştır. Bu arayışla üretilen ütopyalar insanlığı ideal topluma ulaştırma amacını taşırken, yönetim biçimlerinin tahlilleri üzerinden ilerlemiştir. Bunu ilk kez sistemli biçimde yapan Platon, devletini matematik ve akıl üzerine kurmuş, insanlığa mutlu bir gelecek sunmak istemiştir. Sonraki ütopyalarla birlikte "Mükemmel yaşam içinde mutlulukla özgürlük eşit öneme sahip olabilir mi? ..." gibi sorular ortaya çıkmıştır. İdeal düzen arayışı ile ütopyaların yarattığı belirsizliklerden ortaya çıkan "distopyalar" ise bu soruların olumsuz cevaplarını ve oluşan korkutucu sonuçlarını göstermek için yazılmıştır.

Bu parçadan yola çıkılarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Distopyalar, ütopyalardan daha çok ilgi görmüştür.
B) Ütopyalar, matematiksel yapıya dayalı bir bilimsel mantıkla kurgulanmalıdır.
C) Ütopyaların gerçekleşmesi, yöneticilerin bilgili ve yetenekli olmasına bağlıdır.
D) Ütopyalar, bugünkü var olan siyasi devlet mekanizmalarını ortaya çıkarmıştır.
E) İdeal yönetim biçimi arayışı sonucunda ütopya ve distopya ortaya çıkmıştır.

8. Machiavelli, bireyin mutluluğu için uğraşmaz. Bu öncelik onun umurunda bile değildir. Bütün amacı aslında sadece devletin bekası ve mutluluğudur. İnsanlar da bunun için vardır. Ona göre insan bir doğa gücüdür, canlı bir enerji kaynağıdır. Bu yüzden Hıristiyanlığın çizmiş olduğu mütevazı, alçakgönüllü insan tipine karşıdır. Onun özlemini çektiği insan tipi İlk Çağ insanı gibi atılgan ve üretken olanlardır. İnsan gerekirse ulvi bir amaç için devletin varlığını, kendi varlığına tercih edebilmelidir. Machiavelli'ye göre iki tür insan vardır: Tarihi yaşayanlar ile tarihi yapanlar. Malzeme olanlar ile mimar olanlar. Onun gönlü şüphesiz ikincisinden yanadır.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) İnsanın ontolojik varlığı ve iradesi üzerinde hiçbir otorite olamaz.
B) Cesareti ve mücadele azmiyle birey, kapasitesini sonuna kadar kullanmalıdır.
C) Birey ve devlet ilişkisinde, tercih bireysel olandan yana yapılmamalıdır.
D) Siyaset anlayışında devletin bütünselliği ön planda tutulmalıdır.
E) Bireyler, devletin devamı için kendisini feda edebilmelidir.

9. Bazı düşünürler, toplumsal düzen bireyin gereksinimlerini karşılayamaz hâle geldiğinde, haksızlıkları giderecek, sorunları ortadan kaldıracak ideal toplum düzenleri tasarlamışlardır. Düşünürlerin adalet, eşitlik, özgürlük gibi kavramlar üzerine tasarladıkları bu devlet düzenine ütopya adı verilir.

Buna göre ütopyalar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Var olan devlet anlayışlarına ilişkindirler.
B) Ahlaki değerlere daha çok önem verirler.
C) Devlet düzenini reddeden anlayışa sahiptirler.
D) Zaman içinde gerçekleşmeleri umut edilir.
E) İleri teknolojiye hakim yönetimlerin oluşumu amaçlanır.

10. Hobbes'a göre insan, doğası gereği bencil bir varlıktır ve tüm eylemlerinin temelinde ben sevgisi vardır. İnsanın yaşamdaki amacı kendini korumak ve kendi çıkarlarını gerçekleştirmektir. Bunun için başkalarının çıkarlarını görmezden gelerek yalnızca kendi iyiliği ve mutluluğu için davranır.

Hobbes'un bu görüşlerinden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Evrensel bir ahlak yasası yoktur.
B) İnsan özgürlüğü evrensel bir değerdir.
C) Ahlaki değerler insandan ve toplumdan bağımsız olarak vardır.
D) Bir eylemin değerini en çok sayıda insanın en çok yararı belirler.
E) İnsanlar herkesin iyiliğini gerçekleştirmek için vardır.

11. F. Bacon'a göre doğru bilgiye ulaşmak için öncelikle zihnin ön yargılardan kurtarılması gerekir. Bu ön yargılar için "idol" kavramını kullanan Bacon, idolleri pencerenin önüne birikmiş ve gerçekleri net bir şekilde görmemize mani olan lekelere benzetir. Ona göre yüzyıllardır doğruluğu sorgulanmadan okunup ezberlenen kitapların değil, doğanın kitabının okunması gereklidir.

Bu parçadan hareketle F. Bacon'un aşağıdakilerden hangisini eleştirdiği söylenebilir?

A) Pozitif bilim anlayışını
B) Özel olaylardan yola çıkılarak genel yargılara ulaşılmasını
C) Gözlem ve deneye başvurulmasını
D) Kesin olarak görülen dogmatik bilgilerin doğruluğunu
E) Bilimsel şüphe ve araştırma anlayışını

